

Är leksaken säker?

Stöd till dig som köper in och tillhandahåller leksaker

En god start och mer vägledning

Detta material är tänkt som stöd till dig som köper in och tillhandahåller leksaker. Materialet kan användas som vägledning kring vilka krav som ställs för att leksaker ska få säljas. Det är dock inte en heltäckande vägledning för hur du bedömer säkerheten hos leksaker.

De exempel som finns med i broschyren visar faror som kan finnas med leksaker. Att göra en bedömning enligt exemplen i detta material är en god start för att se till att leksaken uppfyller de krav som ställs.

För mer information om säkerhetsbedömning av leksaker se Europeiska kommissionens vägledningar som du hittar på Konsumentverkets webbplats om leksaker [konsumentverket.se/for-foretag/produktsakerhet/speciallagstiftning-inom-eu/regler-for-leksaker](https://www.konsumentverket.se/for-foretag/produktsakerhet/speciallagstiftning-inom-eu/regler-for-leksaker)

Observera att detta är ett informationsmaterial och endast de olika lagstiftningarna är rättsligt bindande. Informationen i listor med lagstiftningar och standarder kan ha uppdaterats sedan denna broschyr trycktes.

Hur vet jag att leksaken är säker?

En leksak kan medföra olika faror för olika åldersgrupper, exempelvis får leksaker till små barn inte innehålla smådelar som kan orsaka kvävning. Leksaken får inte heller ha dolda faror, så som farliga kemikalier eller strömförande delar.

Frågan ”Hur vet jag att leksaken är säker?” kan besvaras genom att efterfråga information från din leverantör som visar att leksaken uppfyller de krav som lagstiftningen ställer.

Vem har ansvaret?

Att leksaken du säljer är säker och att den uppfyller kraven är ditt ansvar, oavsett om du är tillverkare, importör eller distributör.

Kraven är mer omfattande för den som tillverkar leksaker jämfört med den som är importör eller distributör. Du kan läsa mer om detta i våra andra broschyrer.

Tillverkare

En tillverkare har det största ansvaret och ansvarar för att leksaken uppfyller alla krav i de olika regelverken. En leksak ska bland annat vara säker, ha rätt dokumentation och märkning. Det är obligatoriskt för tillverkaren att göra en så kallad säkerhetsbedömning genom att identifiera eventuella faror och minimera risker med leksaken innan leksaken börjar tillverkas. Säkerhetsbedömningen ska dokumenteras och utgör en del av den tekniska dokumentationen som tillverkaren ska upprätta för varje leksak. När tillverkaren fullgjort alla sina skyldigheter ska en EG-försäkran om överensstämmelse upprättas.

Importör

En importör är någon som importerar leksaker till EU/EES. Gör du dina inköp av leksaker inom EU/EES, är du enligt lagstiftningen istället distributör. En importör har stort ansvar och ska säkerställa att tillverkaren har fullgjort sina skyldigheter. Detta innebär bland annat att kontrollera att tillverkaren har upprättat den tekniska dokumentationen, inklusive säkerhetsbedömningen. Importören är skyldig att säkerställa att leksaken uppfyller samtliga krav och är säker innan den börjar säljas i EU/EES. Därför är det såklart viktigt att man som importör är väl påläst om vilket ansvar tillverkaren har, så man vet vilka krav man ska ställa. En importör som misstänker att leksaker inte uppfyller samtliga krav får inte sälja leksaken vidare. Importören är skyldig att inneha en kopia på EG-försäkran om överensstämmelse.

Distributör

En distributörs huvudsakliga ansvar är att kontrollera att tillverkare och importör fullgjort sina skyldigheter. I detta ingår att kontrollera att leksaken är försedd med märkningen som anges i rutan på nästa uppslag. Distributören får inte sälja leksaken om misstanke finns att den inte uppfyller samtliga krav.

Krav för att sälja en leksak

För att en leksak ska få säljas ska den:

- vara säker och uppfylla kraven i alla tillämpliga lagstiftningar
- vara CE-märkt av tillverkaren
- vara märkt med namn och postadress till tillverkaren (OBS! Internetadress är inte tillräckligt)
- vara märkt med namn och postadress till importören (om en sådan finns) (OBS! Internetadress är inte tillräckligt)
- ha en EG-försäkran om överensstämmelse (ofta kallad DoC) som tillverkaren och importören ska inneha
- ha spårbarhetsmärkning (som går att koppla till DoC)
- ha rätt varningar och instruktioner på svenska (**OBS!** Varningar som är avgörande för köpbeslutet, tex upplysningar om användarens minimi- och maximiålder ska vara klart synliga för konsumenten före köpet även när köpet görs via internet.)

Så här kan du bedöma en leksak

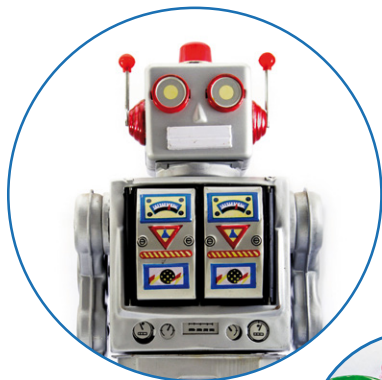

Studera leksaken för att identifiera vilka faror den eventuellt kan ha. För att veta vad du ska titta efter och för att kunna ställa rätt krav på din leverantör, behöver du veta vilka krav som finns för leksaker. På följande två uppslag listas krav i tillämplig lagstiftning och standarder.

Regler för leksakers säkerhet – mer än direktivet om leksakers säkerhet

Det finns särskilda EU-regler för leksaker i direktivet om leksakers säkerhet (TSD), men det finns också andra regler som gäller för leksaker. Nedan finns exempel på ett antal lagstiftningar som är aktuella för leksaker. Se nästa uppslag för mer information.

- TSD (2009/48/EG)
- REACH (EG 1907/2006)
- CLP (EG 1272/2008)
- RoHS (2011/65/EU)
- POPs (EU 2019/1021)
- EMC (2014/30/EU)
- Kosmetiska produkter (EG 1223/2009)
- WEEE (2012/19/EU)
- RED (2014/53/EU)

Vilka krav finns – lagstiftning

Lagstiftningen om leksakers säkerhet är lika i hela Europa. Kraven i det europeiska direktivet om leksakers säkerhet har införts i svensk lagstiftning genom lag och förordning om leksakers säkerhet samt i Konsumentverkets, Kemikalieinspektionens och Elsäkerhetsverkets föreskrifter. Denna lagstiftning omfattar dock inte alla faror och det finns kompletterande lagstiftning som gäller utöver lagstiftningen om leksakers säkerhet, se exempel nedan. Det är därför viktigt att du frågar din leverantör om leksaken även uppfyller dessa krav.

Tänk på att det kan finnas fler regler som just din leksak omfattas av.

EU-lagstiftning		Svensk lagstiftning och ansvarig myndighet
TSD	Direktiv (2009/48/EG) om leksakers säkerhet	Lag (2011:579) och förordning (2011:703) om leksakers säkerhet, samt föreskrifter från Konsumentverket (KOVFS 2011:5), Elsäkerhetsverket (ELSÄK-FS 2011:1), och Kemikalieinspektionen (KIFS 2017:8)
Reach	EG-förordning (EG 1907/2006) om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier	EG-förordning gäller direkt i Sverige Kemikalieinspektionen
CLP	EG-förordning (EG 1272/2008) om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar	EG-förordning gäller direkt i Sverige Kemikalieinspektionen

EU-lagstiftning		Svensk lagstiftning och ansvarig myndighet
RoHS	Direktiv (2011/65/EU) om begränsning av användning av vissa farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning	Förordning (2012:861) om farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning samt Kemikalieinspektionens föreskrift (KIFS 2017:7)
POPs	EG-förordning (EU 2019/1021) om långlivade organiska föreningar (POPs)	EG-förordning gäller direkt i Sverige Kemikalieinspektionen
EMC	Direktiv (2014/30/EU) om elektromagnetisk kompatibilitet	Lag (1992:1512) och förordning (2016:363) om elektromagnetisk kompatibilitet samt Elsäkerhetsverkets föreskrift (ELSÄK-FS 2016:3)
Kosmetiska produkter	EG-förordning (EG 1223/2009) om kosmetiska produkter	EG-förordning gäller direkt i Sverige, Svenska förordningen (2013:413) om kosmetiska produkter samt Läkemedelverkets föreskrifter (LVFS 2013:10)
WEEE	Direktiv (2012/19/EU) om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning	Förordning (2014:1075) om producentansvar för elutrustning samt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2005:10)
RED	Radioutrustningsdirektivet (2014/53/EU)	Radioutrustningslag (2016:392) och Radioutrustningsförordning (2016:394) samt Post- och telestyrelsens föreskrifter (PTSFS 2016:5)

Vilka krav finns – standarder

Standarder förtydligar de övergripande säkerhetskraven som finns i lagstiftningen om leksakers säkerhet. För leksaker finns främst standardserie EN 71, se listan nedan. Fundera på vilka standarder som är aktuella för den leksak du ska köpa in.

Vad täcker standarden?

EN 71-1*

- Mekanisk och fysikalisk säkerhet, till exempel smådelar.
 - Alla leksaker täcks in av denna standard.
-

EN 71-2*

- Leksakers brännbarhet.
-

EN 71-3*

- Gränsvärden för högsta tillåtna migration av vissa grundämnen (främst metaller) från olika slags material i leksaker.
-

EN 71-4*

- Kemiska experimentlådor, bland annat tillåtna ämnen, instruktioner, märkning.
-

EN 71-5*

- Kemiska leksaker som inte är experimentlådor, bland annat tillåtna ämnen, instruktioner, märkning.
-

EN 71-7*

- Fingerfärger, bland annat tillåtna ingredienser, konserveringsmedel.
-

EN 71-8*

- Aktivitetsleksaker för hemmabruk, till exempel gungor, rutschkanor.
-

EN 71-9

- Gränsvärden för innehåll och/eller läckage av organiska ämnen i olika material i leksaker, till exempel begränsningar för vissa ämnen som kan eller misstänks kunna förorsaka cancer.
-

EN 71-10

- Beskrivning av provberedning och extraktion till EN 71-9.

EN 71-11

- Beskrivning av analysmetoder till EN 71-9.

EN 71-12*

- Nitrosaminer och nitroserbara ämnen i vissa leksaker.

EN 71-13*

- Doftspel, kosmetiklådor och smakspel.

EN 71-14*

- Trampoliner (studsmattor) för privat bruk.

EN 62115*

- Elektriska leksaker, till exempel säkerhet vid kortslutning, regler för batteriluckor.

TR 15071:2015

- Teknisk rapport om nationella översättningar av varningar och bruksanvisningar i EN 71-serien.

*Dessa standarder ger presumtion om överensstämmelse, det vill säga att om leksaken uppfyller standarder förutsätts den också uppfylla motsvarande krav i direktivet (2009/48/EG) om leksakers säkerhet.

Kontrollera att du använder dig av rätt version av standarden och den version som ger presumtion om överensstämmelse.

Du finner standarder via Swedish Standards Institute sis.se

Mer information om standarder hittar du här:

konsumentverket.se/for-foretag/produktsakerhet/produktsakerhetslagen/sakerhetsstandarder

Uppfyller leksaken kraven?

När du har studerat leksaken och identifierat eventuella faror ska du försäkra dig om att de krav som ställs är uppfyllda.

Ställ dig frågorna:

- Kan tillverkaren/leverantören visa att leksaken uppfyller gällande krav?
- Går tillverkaren/leverantörens tekniska dokumentation i form av till exempel provningsrapporter och EG-försäkran om överensstämmelse att koppla till den aktuella leksaken?
- Är detta en leksak som du kan ta ansvar för att sätta på marknaden?

Om du sålt en leksak som inte uppfyller kraven

Om du upptäcker att du har sålt en leksak som utgör en risk, är du ansvarig att underrätta marknadskontrollmyndigheterna i de länder du sålt leksaken. Du är även ansvarig för att dra tillbaka leksaken från försäljningsledet eller återkalla den från konsument när så är lämpligt. Mer information finns på

konsumentverket.se/for-foretag/produktsakerhet/salt-farlig-vara

Leksak för barn under 3 år

Är dockan för barn under tre år?

En leksak för barn under tre år kännetecknas av enkla former, klara färger och få detaljer. Dessa leksaker får inte ha smådelar. Åldersmärkningen "Inte lämplig för barn under 3 år" får **inte** finnas på sådana leksaker.

Kan dockan prata?

- är det hög ljudvolym?
- behövs verktyg för att öppna batteriluckan?

Vilka material består dockan och kläderna av?

Mjukplast

- innehåller den ftalater eller kortkedjiga klorparaffiner över gränsvärdena?

Fyllning

- kan dockan rengöras?
- finns brandrisk?

Tyg

- innehåller tyget något av de ämnen eller ämnesgrupper som det finns haltgränser för?

Vilka detaljer har dockan?

Napphållare

- finns stryprisk?
- smådelar som kan lossna?

Ögon och ögonfransar

- smådelar som kan lossna?

Kläder

- knappar/smådelar som kan lossna?

Andra faror?

Förbjudna ämnen:

Många ämnen är reglerade i leksaker och för dem finns det gränsvärden som finns angivna i flera lagstiftningar. Några exempel är vissa ftalater och kortkedjiga klorparaffiner i mjukgjord plast.

Exempel på krav som finns

Fara/Risk	Standard/krav	Lagstiftning
Smådelar	EN 71-1, 5.1	Lagen om leksakers säkerhet
Stryprisk	EN 71-1, 5.4	Lagen om leksakers säkerhet
Höga ljud	EN 71-1, 4.20	Lagen om leksakers säkerhet
Batterilucka	EN 62115, 14.6 - 14.9	Lagen om leksakers säkerhet
Ftalater	ISO 8124-6:2018 eller provningslaboratoriets egna analysmetoder	Reach-förordningen, bilaga XVII
Farliga ämnen i textil	EN 14362-1:2017 samt EN 14362-3:2017 mfl	Reach-förordningen, bilaga XVII
Kortkedjiga klorparaffiner	Provningslaboratorium har egna analysmetoder	POPs-förordningen
Rengöring/hygien	Tillverkarens egen säkerhetsbedömning	KOVFS 2011:5, bilaga 2 del C
Brandrisk	EN 71-2	KIFS 2017:8

Andra faror som du upptäcker i din bedömning?

Leksak som är en kemisk produkt

Är fingerfärgen en kemisk produkt?

Ja, fingerfärgen är en kemisk produkt och kan behöva anmälas till Kemikalieinspektionens produktregister.

Vad innehåller fingerfärgen?

- tillåtna ingredienser?
- konserveringsmedel?

Innehåller fingerfärgen farliga ämnen?

- finns säkerhetsdatablad?
- enligt standarden för fingerfärger får färgerna inte innehålla ämnen som har krav på märkning med varningssymbol.

Hur ser förpackningen ut?

- detaljer på locket?
- smådelar som kan lossna?

Finns risk för bakterietillväxt?

Andra faror?

Kemisk produkt

Såpbubblor, fingerfärg och slime är kemiska produkter. Säljer du sådana kan du behöva anmäla detta till Kemikalieinspektionens produktregister om produkten har ett tullnummer som omfattas av anmälningskyldigheten.

Säkerhetsdatablad

En leverantör av vissa ämnen eller blandningar ska förse yrkesmässiga mottagare med ett säkerhetsdatablad på svenska. Reglerna för detta finns i Reach-förordningen.

Varningssymbol

Används på produkter som kan orsaka till exempel hudirritation. Reglerna finns i CLP-förordningen. De flesta leksaker som är kemiska produkter behöver inte ha varningssymboler eftersom de inte är farliga.

Mer information hittar ni på kemi.se

Exempel på krav som finns

Fara/Risk	Standard/krav	Lagstiftning
Innehåll i fingerfärg	EN 71-7	Lagen om leksakers säkerhet
Förpackning	EN 71-1, kap 6	Lagen om leksakers säkerhet
Smådelar	EN 71-1, 5.1	Lagen om leksakers säkerhet
Kemiska risker		Klassificering och märkning – CLP-förordningen Säkerhetsdatablad – Reach-förordningen Produktregistret - KIFS 2017:7
Bakterietillväxt	Tillverkarens säkerhetsbedömning	KOVFS 2011:5, bilaga 2 del C

Andra faror som du upptäcker i din bedömning?

Elektrisk leksak

Vilka detaljer har roboten?

Antenn

- vassa spetsar?

Ögon och knappar

- smådelar som kan lossna är inte
leksaker vänder sig till barn under 3 år

Kan roboten prata/röra sig?

Kretskort

- innehåller lödningarna bly?
- innehåller plasten bromerade
flamskyddsmedel?

Ledningar och kretsar

- är de isolerade?
- är de mekaniskt skyddade?
- är kryp- och luftavstånd korrekt

Är roboten uppladdningsbar?

- är transformatorn skild från
leksaker?

Är roboten radiostyrd?

Andra faror?

Elektrisk leksak

Vilka krav gäller för laddaren till leksaken?

Den elektriska transformatorn till en leksak får inte utgöra en del av själva leksaken. Transformatorn omfattas av reglerna i Lågspänningsdirektivet (LVD), 2014/35/EU.

Bly och bromerade flamskyddsmedel

Elektriska leksaker kan innehålla hälso- och miljöfarliga ämnen. I RoHS-direktivet finns gränsvärden för innehåll av kvicksilver, kadmium, bly, sexvärt krom, flamskyddsmedlen PBB och PBDE samt ftalaterna DEHP, BBP, DBP och DIBP.

Exempel på krav som finns

Fara/Risk	Standard/krav	Lagstiftning
Smådelar	EN 71-1, 5.1	Lagen om leksakers säkerhet
Vass spets	EN 71-1, 4.8	Lagen om leksakers säkerhet
Höga ljud	EN 71-1, 4.20	Lagen om leksakers säkerhet
Batterilucka	EN 62115, 14.6 - 14.9	Lagen om leksakers säkerhet
Bly	Provningslaboratorium har egna analysmetoder	RoHS-direktivet, KIFS 2017:7
Bromerade flamskyddsmedel	Provningslaboratorium har egna analysmetoder	RoHS-direktivet, KIFS 2017:7
Ledningar/kretsar	EN 62115, 15.1 samt 15.2	Lagen om leksakers säkerhet
Elektromagnetisk kompatibilitet	Beroende på produkt	Lag om elektromagnetisk kompatibilitet
Radiostyrd	Beroende på produkt	Radioutrustningslag (2016:392)

Andra faror som du upptäcker i din bedömning?

Leksak som är en kosmetisk produkt

Är en "tillfällig" tatuering en leksak/kosmetisk produkt?

Ja, tatueringen är både en leksak och en kosmetisk produkt och ska följa båda dessa regelverk. Läs mer om reglerna för kosmetiska produkter på Läke medelsverket webbplats, lakemedelsverket.se

Finns text på svenska?

Anges produktens funktion och eventuella särskilda försiktighetsåtgärder på svenska?

Anges färgämnen med CI-nr?

Color Indexnummer är den beteckning som ska användas för tillåtna färgämnen i kosmetiska produkter.

Vad innehåller tatueringen?

- finns en förteckning över alla ingående ämnen?
- tillåtna färgämnen?

Andra faror?

Kosmetisk produkt

Barnsmink, tvål, parfym, teatersmink och tillfälliga tatueringar är kosmetiska produkter som ska vara säkra att använda för människors hälsa. Säljaren har ett ansvar att kontrollera vissa saker i märkningen.

Krav att kontrollera i märkningen av kosmetiska produkter

- Namn och postadress till ansvarigt företag inom EU
- Ingrediensförteckning
- Funktion och särskilda försiktighetsåtgärder ska vara på svenska
- Batchnummer
- Att hållbarheten inte löpt ut , gäller produkter märkta med "timglas" eller "bäst före utgången av"-märkning

Vilka krav finns?

Fara/Risk	Standard/krav	Lagstiftning
Innehåll i tillfällig tatuering	Ska framgå av ingrediensförteckningen	Förordning 1223/2009 om kosmetiska produkter, Artikel 19.1
Kemiska risker	Tillverkarens säkerhetsbedömning	Förordning 1223/2009 om kosmetiska produkter, Artikel 10
Information till kund via märkningen	Säljaren ska kontrollera att viss information finns	Förordning 1223/2009 om kosmetiska produkter, Artikel 6
Bakterietillväxt	Tillverkarens säkerhetsbedömning	Förordning 1223/2009 om kosmetiska produkter, Artikel 10
Allvarliga oönskade effekter	Säljaren rapporterar vidare till Läkemedelsverket	Förordning 1223/2009 om kosmetiska produkter, Artikel 23.3

Andra faror som du upptäcker i din bedömning?

Vägledningsdokument till stöd vid inköp

Många produkter attraherar barn men alla klassificeras inte som leksaker. Definitionen av en leksak är: en vara som helt eller delvis är utformad eller avsedd för barn under 14 år att leka med.

Många gånger blir det en diskussion om vad som är utformat eller avsett för barn under 14 år att leka med, det talas om en produkts ”levvärde”. Till hjälp i diskussionen finns då ett antal vägledningar från Europeiska kommissionens expertgrupp om leksakers säkerhet. De finns tillgängliga på Europeiska kommissionens webbplats: ec.europa.eu/growth/sectors/toys/safety/guidance.

En av vägledningarna handlar om leksaken anses vara till barn under tre år eller inte. Några andra exempel på vilka leksaker/produkter som vägledningar berör är:

- Gråzonsprodukter
- Böcker
- Musikinstrument
- Förpackningar
- Skrivmaterial
- Elektronisk utrustning
- Utklädningskläder
- Sparkcyklar
- Sportutrustning
- Flythjälpmedel/Simsäten
- Produkter för användning i och på vatten
- Pooler

Det finns även en global teknisk rapport som innehåller riktlinjer för bestämning av lägsta ålder vid vilken barn börja leka med en specifik leksak och dessa riktlinjer illustrerar åldersintervall under vilka ett representativt barn har utvecklat vissa förmågor. För mer information om rapporten se sis.se. Rapportens namn är:

- SIS-CEN ISO/TR 8124-8 ”Leksaker – Säkerhetsregler –Del 8: Riktlinjer för åldersmärkning”.

Är leksaken säker?

Att leksaken du säljer är säker och att den uppfyller kraven är ditt ansvar, oavsett om du är tillverkare, importör eller distributör. Kraven är mer omfattande för den som tillverkar leksaker jämfört med den som är importör eller distributör.

Detta material är tänkt som ett stöd för dig när du kontrollerar om de leksaker du planerar att köpa in uppfyller kraven som ställs för att få säljas. För att veta vad du ska titta efter och för att kunna ställa rätt krav på din leverantör behöver du veta vilka krav som finns för leksaker.

Om du upptäcker att du har sålt en leksak som utgör en risk, är du ansvarig att underrätta marknadskontrollmyndigheterna i de länder du sålt leksaken. Du är även ansvarig för att dra tillbaka eller återkalla leksaken när så är lämpligt. Mer information finns på konsumentverket.se/for-foretag/produktsakerhet/salt-farlig-vara

Konsumentverket i samverkan med:

